

Referat fra møde den 28. marts 2012 i brugerrådet

Mødedeltagere:

CN	Christian Nejstgaard, Allerød Kommune
HK	Henning Kirkegaard, DN (Samråd for Storkøbenhavn) suppleant for ABH.
ML	Mogens Lethrabort, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
KB	Kurt Borella, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
GB	Gunnar Brüsck, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)
LH	Leif Helstrup, Friluftsrådet (Danmarks Jægerforbund)
OB	Ole Bertelsen, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
JH	John Holm, Dansk Ornitologisk Forening
TB	Troels Brandt, Foreningen Naturparkens Venner
PEB	P. E. Birk Jakobsen, Danmarks Idrætsforbund
LS	Lars Sørensen, Naturstyrelsen, København
JJ	Jens Juelstorp, Naturstyrelsen, Østsjælland
JSN	Jens Nielsen, Naturstyrelsen, Østsjælland
KS	Kim Søderlund, Naturstyrelsen, Østsjælland

Fraværende:

BA	Bjarke Abel, Greve Kommune
LP	Leif Pedersen, Albertslund Kommune
ABH	Anna Bodil Hald, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
HB	Helle Bomgaard, Friluftsrådet (Danske Handicaporganisationer)
PFN	Per Fox Nielsen, Forsvaret (Terrænkontoret)

KS bød velkommen til LH, som har overtaget Kirsten Kraghs plads i rådet og til HK, som mødte som suppleant for ABH.

1. Bemærkninger til referatet fra den 2.11 2011

Ingen.

2. Meddelelser

KS meddelte:

- *Naturstyrelsen* er i runde tal i gang med at sænke sine omkostninger med 10 % som følge af de nye krav til den offentlige sektor. Naturstyrelsen har derfor nedlagt 125 stillinger og i den forbindelse i færd med at afskedige 73 medarbejdere. Styrelsens struktur er derfor også under revision med henblik på at gøre administrationen mere effektiv/billigere. Der bliver bl.a. tale om besparelser på naturovervågning, publikumsservice og -faciliteter og naturvejledning. Der vil blive satset på bedre digitale løsninger og service både på kort sigt og længere sigt – gerne selvbetjeningsløsninger via hjemmesiden. I hvilken grad ændringerne vil berøre Østsjælland vides ikke på nuværende tidspunkt; men det er givet at vi i arealdriften skal spare ikke ubetydelige beløb. Ansvarsområder for sagsbehandling og arealer er også

med i processen. Hvis enheden fortsætter vil det uden tvivl være med en reduceret bemanding.

- *Klimatilpasning*: Naturstyrelsen har fået ansvaret for denne. Der er fuld gang i gennemgangen af love og bekendtgørelse, og hvad der kan og bør ændres. Derudover vil styrelsen også gerne bruge statens arealer aktivt; hvis det er muligt. Konkret vil vi holde mere vand tilbage i Store Hareskov ved at hæve afløbet i en række grøfter. Dette vil være med til at forebygge vandstandsstigninger i Hareskovbys søer og kældre. Og for skoven vil en række lavtliggende arealer blive permanent eller temporært mere våde. Projektet forventes igangsat omkring 1. maj 2012. Vi er pt. i samarbejde med Furesø og Gladsaxe kommuner i gang med at overveje at udvide projektet ved at gøre en lille sø større og dybere. Dette kræver tilladelse iht. skovloven og naturbeskyttelsesloven, så det vil tidligst ske i efteråret 2012.
- *Ølsemagle Revle* ligger som bekendt i et Natura2000 område. Vi har søgt om og fået tilskud til hegning (primært for at bekæmpe rynket rose i klitterne). Vi sætter hegn tværs over øen i nord og syd og en færst med sidehegn ved dæmningen. Fårene skal så gå frit – også på stranden.
- *Fredning af Bøndernes Hegn og Aldershvile Skov*: Intet nyt siden sidste møde.

3. Fastsættelse af dato og sted for det offentlige møde i 2012

Mødet blev fastsat til den tirsdag den 14. august kl. 19.00 i Store Hareskov.

4. Revision af driftsplanen, orientering om den kommende proces

LS fortalte, at Naturstyrelsen er ved at revidere konceptet for driftsplanrevisioner, så køreplanen er ikke klar endnu. Ud af Naturstyrelsens 18 enheder skal der i de kommende 3 år revideres driftsplaner på de 11 enheder. LS skal have ansvaret for revisionerne på Østsjælland og Vestsjælland og går i gang med dette medio 2012. Revisionen forventes at tage 1½-2 år. Den reviderede driftsplan vil have en 15 årig tidshorisont og med løbende revisioner hvert 6. år. Planen bliver opdelt i delplaner (f.eks. skovplan, naturplejeplan, plan for friluftsliv), som kan revideres særskilt efter behov. Der bliver lagt vægt på digital formidling og høring med stor brug af kort.

Brugerrådet vil helt automatisk blive inddraget, antagelig navnlig ved at få forelagt konkrete forslag til mål både på lang sigt (skovudviklingstyper (SUT)) og på kortere sigt (foryngelsesplan for bevoksninger de kommende 15 år). Planlægning for friluftsliv omfatter også en revision af A- og B-skove.

Hvis medlemmerne af brugerrådet har forslag til "store ændringer" i arealanvendelsen, så er de velkomne indenfor de kommende måneder, så de kan komme med i styrelsen indledende overvejelser. Hvis det fastsatte møde i brugerrådet den 14. november 2012 passer med processen, vil driftsplanrevisionen oplagt blive et emne på mødet; hvis der er behov for et tidligere møde, indkaldes dette særskilt.

5. Erfaringer med færdsel på isen på søerne

GB havde pga. de 3 sne- og isvintre forslået punktet drøftet.

KS: I henhold til politivedtægten er færdsel på isen forbudt, medmindre der skiltes med at færdsel er tilladt. Politiet har konkret delegeret ansvaret for skiltning til kommunerne. Vi har "udnævnt" følgende søer til skøjtesøer: Lergraven i Tokkekøb Hegn, Kobberdammene i Bøndernes Hegn. Store Bræntelljung Sø i Lille Hareskov samt Stensøen i Vestskoven. Det betyder, at vi efter aftale med kommunerne måler istykkelsen på disse søer og ved skiltning åbner på færdsel, når vi er sikre på at isen er tykkere end 18 cm. Furesøen og Farum Sø bliver aldrig åbne for færdsel pga. vandstrømninger hurtigt kan ændre på isens tykkelse.

KB oplyste, at Allerød Kommune frigiver søer til færdsel ved istykkelse over 13 cm, og måling af istykkelser kan være ressourcekrævende ved svingende vejrlig.

6. Øvelser på enhedens arealer 2011

KS henviste til det udsendte materiale.

Vores opgørelse er ikke helt konsistent, så materialet kan kun anvendes til at få et overblik og vurdere tendenser. Antallet af arrangementer i 2011 svarer til antallet i 2010, og dermed lidt færre end de foregående år. Antallet af overnatninger på lejrpladser er fortsat stigende. Generelt er antallet af arrangementer faldende, bortset fra cykelløb og rollespil. Det er tydeligt, at vores sheltere er populære – også fordi de ligger de rigtige steder.

Vi er meget opmærksomme på, at de aktiviteter, som er "voldsomme" eller som er meget forstyrrende for andre skovgæster som hundetræning, cykelløb og rollespil ikke overtager skovene på bekostning af den stille skovgæst. Det gøres via styringen:

- *Hundetræning* i form af organiseret lydighedstræning får som udgangspunkt et nej. Men man må naturligvis træne sin egen hund i en hundeskov – forudsat den er under kontrol. Sidste år åbnede vi for spor- og markprøvetræning i hundeskove, og vi har ikke registeret problemer i den forbindelse.
- *Cykelløb*: krav til ruteafmærkning og skiltning - og som udgangspunkt maksimalt 3 cykelløb pr. halvår pr. skov
- *MTB-orientering*: Ingen tilladelser i B-skove og Hareskovene plus Vestskoven. I weekenden skal man være i mål senest kl. 11 aht. andre skovgæster. Krav til skiltning.
- *Rollespil*: som udgangspunkt kun 1 stort rollespil pr. måned i ikke-B-skove. Dog gives der derudover løbende tilladelser til SFO'ers rollespil på hverdage.

Sammendraget vedhæftes referatet som bilag.

GB gav udtryk for stor glæde ved den øgede brug af skovene og lejrpladserne.

7. Status for projekt Mølleåen

KS orienterede:

Delprojekt: Rent vand i Mølleåsystemet:

Det er planen, at rensset spildevand skal ledes fra Lundtofte Renseanlæg til Mølleåsystemet via Kalmosen og Vejlesø. På baggrund af VVM redegørelsen med høringsfrist den 15.11 2011 har Naturstyrelsen og kommunerne arbejdet videre med projektet. En revideret VVM-redegørelse er sendt i høring den 16. marts 2012 og med 8 ugers høringsfrist.

Delprojekt: Natura2000 og naturpleje i Mølleåsystemet:

Der arbejdes med projekter i 4 områder: Vaserne, Klevads Mose, Farum Sortmose/Præstemose og Ravnholm. Arbejdet med rydninger er gennemført, og der er udarbejdet en rapport om naturtilstanden i de to arealer: Klevads Mose og Vaserne. Arealerne er nu overgået til en driftsfase, hvor kommunerne og Naturstyrelsen hver især har ansvaret for at naturværdierne bevares.

Delprojekt: Vandløbsrestaurering i Mølleåsystemet:

Der er planlagt vandløbsrestaurering i områderne: Hestetangs Å, Vassingerødløbet og Dumpedalsrenden.

Detailprojekteringen for Hestetangs Å, Vassingerødløbet og Dumpedalsrenden i Rude Skov er gennemført. Det var planen, at arbejdet skulle være gennemført i efteråret 2011, men det er pt. stillet i bero indtil projekt "Rent vand i Mølleåsystemet" er afgjort, idet projekt Hestetangs Å/Vassingerødløbet efter planen skal have støtte fra samme EU-projekt-bevilling.

Andre delprojekter: Sti rundt om Farum Sø

Som et delprojekt samarbejder Naturstyrelsen og Furesø Kommune om markering af en sti rundt om Farum Sø med markering af afstande for motionister og naturoplysninger for de interesserede borgere. Der bliver indvielse søndag den 20. maj 2012.

8. Status for skovrejsning

KS: Generelt set sker der med Finanslovsaftalen for 2012 en opprioritering af den eksisterende indsats med skovrejsning. Det betyder, at Naturstyrelsen på landsplan vil prøve at aktivere nogle af de projekter, som blev lagt i dvale for nogen år siden pga. faldende bevillinger. Medfinansiering fra f.eks. kommuner og vandværker er en forudsætning for at Naturstyrelsen prioriterer projektet; og de projekter der har højest medfinansiering får højest prioritet. En del af finansieringen kommer også fra en støtte fra EU til offentlig skovrejsning; støtteordningen er under udarbejdelse, og forventes at træde i kraft i løbet af 2012. Konkret skal der etableres 650 ha ny statskov i løbet af 2012-13. Det er en udfordring, da erhvervelse skal ske ved frivillig handel; men Naturstyrelsen arbejder på og forventer at "levere" skovrejsningen.

KS og JSN orienterede om enhedens konkrete projekter:

- *Himmelev Skov*: Intet nyt om erhvervelser. Bygningerne til Herregårdsvej 70 er solgt. En lokal borger har skaffet fondsmidler til etablering af en skovfitnessbane, og den vil blive indviet primo maj 2012. Vi har fået bevilling til at hæve vejene ved grusgraven pga. stigende vandstand.
- *Gulddysse Skov*: Styrelsen har erhvervet en ejendom med ca. 9 ha indenfor projektområdet, og som gør det muligt at anlægge sti mellem skovens nordlige og sydlige del. Stien er etableret og arealet planlægges tilplantet i foråret 2013. Københavns Energi har pga. ny viden fra grundvandskortlægningen meddelt, at skoven ikke medvirker til beskyttelse af deres kildeplads i væsentligt omfang, og har derfor trukket deres økonomiske støtte nye erhvervelser. Uden ny økonomisk samarbejdspartner vil skoven ikke blive større i areal.
- *Sperrestrup Skov*: Københavns Energi har pga. ny viden fra grundvandskortlægningen meddelt, at skoven ikke medvirker til beskyttelse af deres kildeplads i væsentligt omfang og har derfor trukket deres økonomiske støtte nye erhvervelser. Projektet om udvidelse af Sperrestrup Skov sættes i stå indtil videre.
- *Solhøj Fælled*: Intet nyt i relation til erhvervelser. Der forhandles pga. ny viden fra grundvandskortlægningen med kommunerne om en udvidelse af projektområdet – navnlig mod sydvest.
- *Tune Skov*: Tilplantning og såning i gang dette forår i henhold til de planer, som er aftalt i skovrejsningsrådet. Samlet set ejer styrelsen nu 55 ha, hvoraf de 45 ha er sammenhængende og færdigtilplantet i 2012. Den indhegnede hundeskov er etableret.
- *Greve Skov*: Tilplantning og såning i gang dette forår i henhold til de planer, som er aftalt i skovrejsningsrådet. Samlet set er skoven nu oppe på 110 ha, hvoraf de 105 ha er sammenhængende. Store arbejder med tilplantning og etablering af veje skal færdiggøres i 2012 og 2013.
- *Hørup skove*: Styrelsen har den 1.11 2011 erhvervet gården Toftekilde på 23 ha. De 14 ha ligger i projektområdet og er nabo til de nuværende arealer. Arealet udenfor projektområdet vil blive solgt sammen med bygningerne i 2012. Skovrejsningsrådet vil blive indkaldt til møde i efteråret 2012.
- *Kildebrønde Skov*: Ingen erhvervelser.
- *Vestskoven*: Herstedstervej 81, 2 ha gartneri er erhvervet pr.31.12 2011. Sælger har brugsret frem til 31.8 2012. Bygningerne planlægges nedrevet i efteråret 2012.

En jordfordeling med henblik på at erhverve arealer til Solhøj Fælled samt Tune, Greve og Kildebrønde skove er i gang, så styrelsen forventer nye erhvervelser til disse projekter i løbet af 2012.

Der igangsættes antagelig en jordfordeling i efteråret 2012 for Hørup Skov og omegn med henblik på at erhverve jord i 2013.

9. Status for Natura2000 planlægningen på enhedens arealer

JSN orienterede om udarbejdelsen af handleplaner for enhedens egne arealer, som ligger i Øvre Mølleå, Staunings Ø og Ølsemagle Revle, Ramsø Mose, Kattehale Mose og Roskilde Fjord. Handleplaner samles for hvert Natura2000 område og sendes i offentlig høring henover sommeren. Konkret kan det nævnes at enheden i Øvre Mølleå vil udvide med at skabe mere rigkær og kalkoverdrev og etablere nye vådområder aht. stor vandsalamander. På Ølsemagle Revle har vi fået tilsagn om tilskud til hegning; og hegnet er under opsætning, således at der allerede i april 2012 kan udsættes får på revlen.

KB fortalte at Allerød Kommune har udarbejdet en handlingsplan for Kattehale Mose og iøvrigt allerede har ryddet opvækst og genskabt mose arealer i Kattehale Mose. Skiltning mv. vil også blive forbedret, så området er et besøg værd.

10. Eventuelt

JH spurgte til minkprojektet. KS fortalte at enheden fortsat låner fælder ud, primært i Mølleåsystemet.

ML efterlyste, mere viden om et arrangement den 31.3 2012 i Vestskoven. KS oplyste, at Naturcenteret i samarbejde med Museet på Kroppedal igangsætter markering af det kommende 50 års jubilæum ved 5 år før at efterlyse historier og materialer fra området historie. Markering den 31.3 er dermed startskudet på indsamling af information til selve 50 års jubilæet.

Bilag:

Organiserede aktiviteter fordelt til aktivitet

Aktivitetstype	2008		2009		2010		2011	
	Arr.	Delt.	Arr.	Delt.	Arr.	Delt.	Arr.	Delt.
Andet**	410	27219	373	12269	186	10988	133	14323
Cykling					9	3120	7	1395
Dagorienteringsløb	322	19683	276	24034	236	20390	272	19655
Jagt							18	506
Hundearrangementer			53	942	83	1269	85	1109
Militærøvelse	35	2955	17	1890	23	3145	40	3742
Motionsløb/marcher	127	18744	122	25743	113	23337	97	21941
Mountainbike					27	3520	34	5539
Natorienteringsløb	50	2115	31	1630	17	1380	18	1117
Ridning	11	935	18	945	10	1295	19	2327
Rollespil			72	14950	39	9220	55	9050
Skovtur	77	4066	94	6473	22	2525	11	1034
I alt	1072	82182	1138	99146	774	82629	789	81738
Lejrslagning	244	13751	352	18876	407	21902	554	18776
I alt aktiviteter og lejrslagning	1316	95933	1490	118022	1181	104531	1343	100514

*Cykling og mountainbike har tidligere været fælles aktivitetstype, men er nu blevet opdelt.

**Andet fordeler sig over dykning, roning, spejdere, træklating, filmoptagelser, events m.fl.

Udviklingen i brugen af lejrpladser

Lejrplads	2009		2010		2011	
	Arr.	Delt.	Arr.	Delt.	Arr.	Delt.
Buresøskovene, Ganløse Eged, Højerød Bakke	4	68	5	52	6	87
Buresøskovene, Krogenlund, Hetting Mose	3	41	7	76	2	37
Hareskovene, Gisselfeldengen Nord*	40	4591	32	3847	0	0
Hareskovene, Gisselfeldengen Syd*	29	3709	24	3769	0	0
Hareskovene, Jonstrup Vang, Fuglehavehus	12	622	14	488	1	12
Hareskovene, Jonstrup Vang, Vangehus	14	2180	15	2275	15	2272
Hareskovene, lejrpladsen Gisselfeldengen (tidl. Midt)*	44	3226	40	4334	48	3718
Hareskovene, Ny Åsevang	30	1050	25	1045	30	781
Hareskovene, shelter i Åsevang	105	2898	112	2581	138	2546
Hareskovene, shelter på Gisselfeldengen	85	4919	85	5401	91	4182
Karlstrup Skov, Tippen, shelter	5	33	8	68	8	47
Nyvang, Lejrpladsen Nyvang	19	463	14	567	24	812
Nyvang, Nidhug Yggdrasil, shelter	51	876	73	1191	70	1090
Nørreskoven, Lejrpladsen Farum sø	12	834	11	523	7	365
Ravnsholt skov, Mørkebakke	2	54	9	225	17	469
Shelterpladsen Gulddysse Vest					18	240
Tokkekøb Hegn, Dæmpegård	8	380	10	450	9	392
Vestskoven, Kridtbjerget	8	26	12	367	20	834
Vestskoven, shelter ved Kroppedal	33	504	53	907	50	892
I alt	504	26474	549	28166	554	18776

Aktiviteter i skovene

Aktivitetsstatistik uden lejrslagning

Skov	2008		2009		2010		2011	
	Arr.	Delt.	Arr.	Delt.	Arr.	Delt.	Arr.	Delt.
Stauings Ø	1	1000	4	1270	5	720	2	330
Bastrup Sø	2	215	5	400	2	410	4	550
Bøndernes Hegn	110	15724	110	17979	93	11558	92	17091
Farum Lillevang			25	2015	12	638	20	1065
Farum Sø			2	2300	3	2330	3	2600
Furesø	11	185	16	110	36	273	15	466
Ganløse Eged m.m.	65	3976	42	3772	33	2928	31	2571
Ganløse Ore	26	2723	13	2720	13	3355	21	2873
Himmelev Skov							2	145
Jonstrup Vang	67	7132	82	10648	68	9514	68	7874
Karlstrup Skov	7	850	8	967	8	1555	9	815
Kollekolle	23	373	8	231	15	202	11	126
Krogenlund	30	1104	20	1746	23	1675	21	1794
Lille Hareskov	152	11157	107	11408	95	11707	99	10664
Lystrup Skov	30	3445	35	3533	32	2930	24	2423
Nyvang	13	2135	15	2005	11	1850	13	1896
Nørreskoven	13	1767	15	2314	14	2278	16	2245
Ravnsholt	87	6063	66	4543	59	3459	62	3759
Ryget	1	7	4	2440	3	2062	4	2121
Slagslunde Skov	29	2034	19	1886	28	2251	24	1355
Sperrestrup Skov	6	675	3	345	4	700	8	830
Store Hareskov	10	630	14	2530	8	1217	9	601
Sønderskov							1	150
Terkelskov			9	665	7	415	10	582
Tokkekøb Hegn	112	8836	124	9827	85	7870	90	6727
Uggeløse Skov	10	569	11	912	12	1380	9	454
Vestskoven	66	6674	76	7921	106	9496	121	9631
I alt	871	77274	833	94487	776	82793	789	81738